

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině ZŠ Manětín

ŠD Manětín
Základní škola Manětín, příspěvková organizace
331 62 Manětín 12

Telefon: 373 392 215
E-mail: skola@manetin.cz
Web: www.manetin.cz
www.skola-manetin.webnode.cz

MOTTO:

„Děti a hodiny nemůžeme pořád natahovat – musíme je taky někdy nechat běžet“.

Jean Paul

Platnost dokumentu: Od 1. 9. 2010
ŠVP byl schválen: Pedagogickou radou dne 31. 8. 2012

Vypracovaly vychovatelky ŠD: Alena Burdová, Helena Časová

.....
Mgr. Věra Janouškovcová, ŘŠ

razítko školy

Obsah:

strana

	Identifikační údaje	1
1.	Úvod	3
2.	Charakteristika školní družiny	4
2.1	Personální podmínky	4
2.2.	Materiální podmínky	4
2.3	Ekonomické podmínky	4
3.	Charakteristika vzdělávacího programu	5
3.1	Cíle zájmového vzdělávání	5
3.2	Formy zájmového vzdělávání	5
3.3	Obsah zájmového vzdělávání	6
3.4	Časový plán zájmového vzdělávání	10
3.5	Podmínky přijímání žáků	11
4.	Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se SVP	11
5.	Podmínky pro bezpečnost a ochranu zdraví	12
6.	Možná rizika	13
7.	Pravidla pro hodnocení	13

1. Úvod:

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině navazuje na ŠVP ZV „Od hraní k vědění“ platného od 1.9.2007.

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a řídí se dle vyhlášky vydané MŠMT č. 74/2005., o zájmovém vzdělávání.

Školní družina není pokračováním školního vyučování a neměla by být chápána ani jako hlídání žáků. Pedagogická práce ve školní družině má svá specifika – žákům zabezpečuje odpočinek, rekreaci, ale i zajímavé využití volného času. Žák by si v družině měl odpočinout, vytvářet a prohlubovat vztahy se svými vrstevníky, realizovat se v činnostech, které ho baví, poznávat a rozvíjet své zájmy. Činnost ve školní družině u žáka rozvíjí dovednosti, žádoucí vědomosti a postoje, které jsou důležité pro život ve společnosti. Družina napomáhá posilovat osobnost každého žáka, pomáhá mu najít se, profilovat a dosáhnout úspěchu. Největší roli zde hrají vhodná motivace, radost z činnosti, ctížádost, zvědavost a povzbuzování. Důležitou úlohu má školní družina i v prevenci sociálně patologických jevů.

A nesmíme zapomenout ani na to, že žák, který právě absolvoval školní vyučování, netouží potichu sedět a „být hodný“!

2. Charakteristika školní družiny:

Školní družina je součástí základní školy, nachází se v přízemí budovy. Je rozdělena do dvou oddělení, provoz zajišťují dvě vychovatelky. I. oddělení navštěvují žáci z 1. a 2. třídy, II. oddělení navštěvují žáci ze 3., 4. a 5. třídy. Pro svou činnost využívá školní družina dvě místnosti, počítačovou učebnu a šatny. K pohybovým aktivitám je k dispozici tělocvična, školní zahrada, víceúčelové sportovní hřiště a zámecký park. Stravování dětí probíhá ve školní jídelně. Pitný režim zajišťují vychovatelky ve spolupráci se školní kuchyní a s rodiči.

2.1. Personální podmínky:

Pedagogickou činnost na naší škole zajišťují dvě kvalifikované vychovatelky. Obě vychovatelky mají SPgŠ, obor vychovatelství. Vzájemně se doplňují ve svých specializacích – práce s počítačem, s interaktivní tabulí, komunikace pomocí internetu, tělovýchovné, výtvarné a jiné příležitostné činnosti. Vychovatelky se stále sebevzdělávají samostudiem. Zúčastňují se přednášek a tvořivých dílen pořádaných Pedagogickým centrem v Plzni, tímto si obohacují, doplňují, rozšiřují své vědomosti a dovednosti. Nově získané poznatky převádí do své praxe.

2.2. Materiální podmínky:

K zájmové činnosti školní družina využívá vlastní prostory – herny, společné prostory – tělocvičnu, školní zahradu, venkovní víceúčelové hřiště, učebnu PC, školní jídelnu. Při vycházkách využívá prostory zámeckého parku a přilehlého okolí školy.

Každé oddělení má vlastní hernu, která je vybavena odpovídajícím nábytkem. Prostory odpovídají hygienickým, bezpečnostním i estetickým kritériím. Žáci se podílí na výzdobě své herny a prezentují výsledky své tvořivosti. Výzdoba je z velké části mobilní, je obměňována dle ročních období nebo momentální inspirací. V každém oddělení mají žáci k dispozici PC, AV techniku a DVD přehrávač k multimediální výchově. Rozmanitý výběr je i ve velkém množství stolních společenských her, knih, stavebních kostek a dětských časopisů, které ŠD odebírá. V budoucnu bychom rády obměnily vybavení sportovního náčiní pro činnost v tělocvičně i pobytu žáků mimo budovu školy.

2.3. Ekonomické podmínky:

Výše úplaty za zájmové vzdělávání ve školní družině a způsob úhrady zákonnými zástupci žáků je součástí Vnitřního řádu školní družiny

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu:

- Je určen pro žáky od 1. do 5. třídy.
- Je tvořen dle podmínek pro vzdělávání školy a dle polohy školy.
- ŠVP je otevřený dokument, který se může kdykoli opravit nebo doplnit.

3.1 Cíle zájmového vzdělávání:

- Rozvíjet všestrannou, zdravou a harmonickou tvůrčí osobnost žáka.
- Osvojovat a upevňovat vědomosti, návyky a dovednosti.
- Vychovávat ke zdravému životnímu stylu – správné stravovací návyky, osobní hygiena, posilování citových vazeb, rozvíjení citové stránky osobnosti, posilování tělesné zdatnosti, obohacování estetickými zážitky, získávání pracovních návyků a dovedností.
- Posilovat komunikační dovednosti – kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby, schopnost naslouchat, uplatňovat svoji osobnost ve skupině.
- Vést k rozvoji logického myšlení.
- Rozvíjet schopnost najít si své místo ve skupině – kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí žáků, posilovat pozitivní myšlení.
- Vést k rozvíjení a formování správných životních postojů – porozumění, tolerance, schopnost i ochota pomoci.
- Vést ke schopnosti samostatně tvořit a pracovat.
- Rozvíjet estetické cítění a chování.
- Ukázat žákovi jak přijmout vlastní chybu a poučit se z ní.
- Vést k trpělivosti a vytrvalosti.
- Umožňovat relaxaci pestrou zájmovou činností – aktivní i klidovou.
- Prohlubovat správné návyky v řešení dopravních situacích.
- Získávat a uplatňovat znalosti o životním prostředí a jeho ochraně.

3.2. Formy zájmového vzdělávání:

Podle vyhlášky MŠMT o zájmovém vzdělávání jsme stanovili následující formy vzdělávání:

- **Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost**

Zahrnuje pravidelnou činnost přihlášených účastníků dle programu ŠVP, každodenní činnost v odděleních ŠD.

- **Spontánní aktivity**

Zahrnují každodenní klidové činnosti, které jsou praktikovány za dozoru vychovatelky tak, aby se dítě mohlo samostatně projevit a rozhodnout o své činnosti. Vychovatelka zde působí pouze jako rádce a dozor

- **Příležitostná** výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační **činnost** v prostorách ŠD i mimo ně

Základním principem práce ve školní družině je hra a zážitek.

3.3 Obsah zájmového vzdělávání:

Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost – zaměření na všestranný rozvoj žáka v různých oblastech, zpracován a uspořádán do bloků.

PODZIM

Září – „Škola a okolí“

- seznámení se školou a okolím, organizací a řádem ŠD
- seznamování s historií obce
- péče a udržování čistoty v oddělení, ve škole i jejím okolí
- posilování komunikačních dovedností – umět se představit
- poznáváme se – seznamovací a týmové hry
- výtvarné ztvárnění školy, spolužáků
- vycházky do okolí, orientace v terénu
- poznávání a sběr přírodnin, výrobky z přírodních materiálů

Říjen – „Podzim a jeho barvy“

- vyprávění o podzimu a jeho výtvarné ztvárnění
- pozorování změn v přírodě
- příroda živá a neživá
- poznávání podzimních plodů

- výroba draků, výzdoba v odděleních, drakiáda
- zpěv písní o přírodě
- společná četba, práce s dětskými časopisy
- soutěž mezi odděleními ŠD
- sportovní aktivity v přírodě

Listopad – „At' žijí duchové“

- rozvoj sociálních zkušeností – laskavost, pomoc, pochvala
- skupinová práce na výtvarném projektu: Halloween – dýně, duchové...
- vytváření dobrých vztahů v kolektivu – diskotéka
- výstava strašáků a strašidel z přírodních materiálů – dýně, jeřabiny...
- příprava na advent – vyrábíme na školní vánoční jarmark, nácvik vánočních koled

ZIMA

Prosinec – „ Vánoce přicházejí“

- seznámení s tradicí adventu
- připomenutí zvyků a obyčejů vánoční doby
- vyprávění a čertu a Mikuláši – výtvarné ztvárnění
- nácvik na vánoční besídku
- poslech a zpěv vánočních písní a koled
- rozvíjení a formování životních postojů: schopnost a ochota pomoci, udělat radost druhým
- drobné dárky a přáníčka
- obohacování estetickými zážitky – výzdoba odděleních a školy
- pozorování zimní přírody – změny, hry na sněhu
- soutěž „Nejkrásnější vánoční ozdoba“ – zvoneček

Leden – „Kouzlo paní Zimy“

- získávání znalostí o životním prostředí a jeho ochraně – krmení lesní zvěře a ptactva
- poznávání stop zvířat ve sněhu, v lese jsme jen ne návštěvě

- využití sněhu k zimním radovánkám - posilování tělesné zdatnosti
- rozvoj estetického citění – sněhové stavby, vyšlapování obrazu ve sněhu, stavba sněhuláků
- ztvárnění zimní přírody různou výtvarnou technikou
- nácvik písní se zimní tematikou + karaoke
- tělovýchovné chvíle, pohybové a závodivé hry v tělocvičně
- posilování základních hygienických návyků – sebeobsluha, stolování, péče o společný majetek

Únor – „Pohádková říše“

- četba a dramatizace pohádky, vlastní vyprávění pohádky
- hádankářská soutěž družstev – známé pohádkové dvojice, bytosti
- malujeme a poznáváme pohádky, ilustrace pohádkového příběhu
- rozvoj jemné motoriky – modelování, koláž
- získávání a upevňování pracovních návyků a dovedností
- dodržování čistoty pracovního prostředí a bezpečnost práce
- masopustní zvyky a tradice – výroba masek
- karneval ve školní družině (v tělocvičně)

JARO

Březen – „Probouzení jara“

- sledování změn v jarní přírodě
- rozvíjení pracovních návyků a dovedností – výtvarná forma
- kreslení a malování jarních květin v přírodě
- získávání pozitivního vztahu k přírodě a jejímu poznávání – mláďata, jarní práce na zahradách, poznávání rostlin a živočichů
- péče o pokojové rostliny v odděleních
- návštěva knihovny
- rozvoj estetického citění – zpěv, tanec, písně s jarní tematikou

Duben – „Silnice je pro každého“

- prohlubování orientace v okolí školy – důležitá místa v obci
- bezpečná cesta do školy
- získávání základních informací o dopravních situacích a orientace v nich – křižovatky, bezpečnost na chodníku, přechody pro chodce
- rozšiřování vědomostí o dopravním značení, světelná signalizace
- dopravní spojení do dalších obcí – práce s mapou, s PC (vyhledávání informací)
- cestování v dopravních prostředcích
- bezpečná jízda na kole, základní výbava cyklisty
- ochrana zdraví – prohlubování znalostí o poskytnutí první pomoci, předcházení úrazům, důležitá telefonní čísla
- zvyšování fyzické zdatnosti a obratnosti – míčové a závodivé hry v přírodě, na hřišti, v tělocvičně
- Den Země – ekologická výchova, třídění odpadu, šetření energií, udržování čistoty ve škole a jejím okolí
- seznámení s tradicí Velikonoc, velikonoční zvyky – velikonoční dekorace

Květen – „Moje rodina a já“

- rozvíjení citové stránky osobnosti a posilování citových vazeb – moje místo v rodině, vztah k rodičům a prarodičům, úcta ke stáří
- Den matek – jaká je moje maminka, výtvarné zpracování
- posilování schopnosti samostatně tvořit a pracovat – výtvarná dílna, práce s přírodním materiálem, dárek ke Dni matek
- vedení ke zdravému životnímu stylu, zdravá rodina
- umět samostatně vyprávět o své rodině, kamarádech (povahové vlastnosti a dovednosti)
- kultura slovního i mimoslovního projevu – dramatizace textu, recitace básní, zpěv písní
- rozvoj logického myšlení – hádanky, rébusy, kvízy....
- zvyšování fyzické zdatnosti – turnaj ve vybíjené mezi odděleními ŠD, podpora smyslu pro

fair play, dodržování pravidel, umět přiznat vlastní chybu, smysl pro týmovou spolupráci

LÉTO

Červen – „Umíme si hrát“

- výchova ke zdravému životnímu stylu – zásady správných stravovacích návyků, zdravá výživa, dodržování pravidel stolování, hygienické návyky, účelné využívání volného času, správné oblékání podle ročních období, otužování, sportovní aktivity
- formování správných životních postojů, modelové řešení konfliktních situací, uznání vlastní chyby a poučení se z ní
- rozvoj fyzické zdatnosti, obratnosti a uplatnění získaných dovedností a vědomostí
- zábavné odpoledne s plněním úkolů na stanovištích - sportovní soutěže družstev (MDD)
- podporování kladného vztahu k přírodě – proměny přírody v ročních obdobích, přírodní živly (bouřka, mlha, povodně...) – výtvarné ztvárnění
- zdravotní prevence, předcházení úrazům, bezpečné chování o prázdninách – modelové situace a jejich správné řešení

3.4 Časový plán zájmového vzdělávání

Časový plán vzdělávání je zpracován pro pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost dle ročních období rozepsaných do jednotlivých měsíců.

Ranní činnost školní družiny:	
6:45 - 7:30	scházení žáků, oddělení nejsou spojena, spontánní aktivity, hry dle výběru žáků, společenské hry
7:30 - 7:40	tělovýchovná chvilka, ranní četba
7:45 - 7:50	odchod do šaten a do tříd

Odpolední činnost školní družiny:	
11:30	příchod žáků z vyučování
11:30 - 12:00	převod žáků do školní jídelny - hygiena, stolování
12:00	odpočinková činnost - hry podle vlastního výběru žáků
13:00	pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost dle individuálních plánů vychovatelek
14:30	spontánní a příležitostná činnost
15:00 - 15:30	sloučení žáků (oddělení jsou spojena, vychovatelky slouží dle rozpisu), drobné úklidové práce, péče o květiny, společensky prospěšné práce

3.5 Podmínky přijímání žáků

- Oddělení školní družiny se naplňují do výše 30 žáků.
- O zařazení žáků do školní družiny rozhoduje ředitelka školy.
- Školní družinu navštěvují žáci 1. – 5. ročníku. Pokud to kapacita dovoluje, mohou být do ŠD přijati i žáci z vyšších ročníků.
- Do ŠD jsou žáci zařazeni na základě podání písemné přihlášky, kde zákonní zástupci vyplní všechny požadované údaje.
- Do školní družiny budou přednostně přijímáni žáci 1.–3. ročníku, žáci dojíždějící a žáci, kteří mají zaměstnané oba rodiče (zákonné zástupce).
- Při volné kapacitě mohou být přijati i dojíždějící žáci z vyšších ročníků.
- Žáka je možné odhlásit kdykoli během roku na základě písemné žádosti zákonných zástupců.

4. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vychovatelky spolupracují s výchovnou poradkyní při vyhledávání, diagnostikování žáků se specifickými poruchami, jejich začlenění do kolektivu a činnosti ŠD. Máme zde žáky s poruchami učení a žáky s lehkým mentálním postižením. S žáky se pracuje individuální formou dle jejich možností a potřeb. Jednotliví žáci jsou začleněni do aktivit zájmového vzdělávání.

Stejně ŠD umožňuje rozvoj talentovaných žáků, kteří se účastní soutěží, besídek, koncertů a dalších veřejných vystoupení.

5. Podmínky pro bezpečnost práce a ochranu zdraví:

- Pro činnost ŠD platí pravidla BOZP při využívání tělocvičny, či odborných pracoven jako ve školním řádu školy. Záznam o poučení žáků se zapisuje do třídní knihy. Seznamujeme žáky s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a bezpečným chováním v budově školy i mimo ni průběžně během celého školního roku.
- Doba pobytu žáka v ŠD se řídí údaji na přihlášce.
- V ŠD se žák řídí pokyny vychovatelky (neopouští oddělení ŠD bez vědomí vychovatelky), školním řádem a řádem ŠD.
- Zdravotní stav žáka:
 - zákonní zástupci musí informovat vychovatelku o zdravotním stavu svého dítěte, zejména při dlouhodobém onemocnění
 - o náhlé změně zdravotního stavu žáka vychovatelka informuje rodiče telefonem
 - v ředitelně školy je vybavená lékárnička prostředky první pomoci
 - žáci mají stanoven vhodný stravovací i pitný režim, který zajišťuje školní jídelna ve spolupráci s vychovatelkou a rodiči

Psychosociální podmínky:

- Vychovatelky se snaží vytvářet žákům takové prostředí, aby se v něm cítily spokojeně, jistě a bezpečně.
- Všichni žáci mají v naší ŠD stejná práva, stejné možnosti i povinnosti.
- Osobní svoboda a volnost žáků je respektována do určitých mezí, vyplývajících z norem chování, které jsou v ŠD stanoveny.
- Vychovatelky se snaží o nenásilnou komunikaci se žákem, která mu je příjemná, kterou navozují vzájemný vztah důvěry a spolupráce.
- Převažují pozitivní hodnocení žáka, pochvaly.
- Podporujeme žáky nebát se, pracovat samostatně a důvěřovat si.
- U žáků rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost a vzájemnou pomoc.
- Žáci jsou seznamováni s jasnými pravidly chování ve skupině tak, aby se v odděleních vytvořil kolektiv dobrých kamarádů, kde jsou všichni rádi.
- Vychovatelky se dostatečně věnují vztahům v oddělení, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany, násilí a další patologické jevy).

6. Možná rizika, která ovlivňují a narušují výchovně vzdělávací činnost:

- Časová rozdílnost při nástupu žáků do ŠD po vyučování.
- Odchody žáků domů – odchody dojíždějících žáků na autobus.

7. Pravidla pro hodnocení

Metody a formy hodnocení

- týdenní hodnocení na úrovni oddělení
- hodnocení žáků – chválíme, oceňujeme a vyhodnocujeme
- výstavky formou nástěnek ve třídách a na chodbách
- výrobky domů
- rozhovory se zákonnými zástupci – konzultační dny, třídní schůzky
- konzultace s vyučujícími a výchovným poradcem
- hodnocení ŠD ve výroční zprávě školy

Další metody

- pozorování
- rozhovory se žáky, zákonnými zástupci, vyučujícími a výchovným poradcem
- rozbor aktivit, analýza prací
- sociometrické metody (rozbor chování a jednání žáka ve skupině a jeho postavení v ní)
- analýza vlastní pedagogické aktivity
- rozbor pedagogické dokumentace
- rozbor příčin neúspěchů (vandalismus, šikana)
- hodnocení podle SWOTU v rámci školy